

ДЗЕРКАЛО КРАЄЗНАВЧОГО РУХУ: репортаж із засідання Правління НСКУ, присвячене 90-річчю наукового журналу «Краєзнавство» та врученню Премії імені академіка Петра Тронька

12 липня 2017 року в конференц-залі Інституту історії України НАН України відбулося засідання Правління НСКУ, присвячене 90-річчю наукового журналу «Краєзнавство». На ньому були присутні керівники більшості обласних організацій Співки, низка відомих краєзнавців, вчені, громадські діячі, представники ЗМІ тощо. Роботу заходу вів голова Національної спілки краєзнавців України, член-кореспондент НАН України О.П. Реєнт.

Засідання розпочалося із вшанування пам'яті відомих діячів краєзнавчого руху, багаторічних членів Правління Співки, які нещодавно відійшли у вічність (Олійник Борис Ілліч, Арсенич Петро Іванович).

До присутніх із вітальним словом звернувся директор Інституту історії України НАН України, член Президії НСКУ, академік НАН України В.А. Смолій.

Робоча частина засідання включала декілька пунктів:

- урочисте вручення Премії імені академіка Петра Тронька НСКУ 2017 р.;
- вручення відзнак НСКУ активістам краєзнавчого руху;
- доповідь «Журнал “Краєзнавство”: історія та сучасні напрями діяльності»;
- про співпрацю Національної спілки краєзнавців України та Української академії історичних наук;
- про досвід Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна з викладання історичного краєзнавства;
- про заходи НСКУ на 2018 рік;
- різне.

Перед розглядом цих питань голова Співки О.П. Реєнт окреслив підсумки роботи НСКУ за період від проведення VI з'їзду до початку липня 2017 р. Зокрема, він проінформував про результати роботи двох засідань Президії НСКУ (16 лютого та 29 травня), проведення Всеукраїнського дня краєзнавства та ініціювання його відзначення на державному рівні, реєстрацію в Міністерстві юстиції України змін до складу керівних органів та Статуту НСКУ, підготовку тиражу підручника «Основи краєзнавства», виступи краєзнавців на радіо- та телепередачах, проведення низки конференцій за участі Співки, напрями співпраці з Малою академією наук України тощо.

Після цього відбулося урочисте вручення Премії імені академіка Петра Тронька. Її цього-річними лауреатами стали:

1) Кремень Василь Григорович – доктор філософських наук, професор, академік НАН України, академік НАПН України, президент Товариства «Знання» України, президент Національної академії педагогічних наук України;

2) Бакіров Віль Савбанович – доктор соціологічних наук, професор, академік НАН України, член-кореспондент НАПН України, академік АН ВШ України, ректор Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

3) Губерський Леонід Васильович – Герой України, доктор філософських наук, професор, академік НАН України, академік НАПН України, ректор Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

4) Завгородня Тетяна Костянтинівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки імені Богдана Ступарика Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника;

5) Шваб Анатолій Георгійович – доктор історичних наук, професор, декан історичного факультету Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки;

6) Калакура Ярослав Степанович – доктор історичних наук, професор, професор кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (премія була вручена на засіданні Президії НСКУ 28 вересня 2017 р.).

У своїх виступах лауреати премії наголосили на особливій важливості для них отримати таку високу відзнаку, позитивно оцінили діяльність Співки на ниві розвитку краєзнавства та вказали на необхідність збереження традиції вшанування пам'яті Героя України, академіка Петра Тимофійовича Тронька. Крім того, голова НСКУО. П. Реєнт вручив спілчанські відзнаки декільком активістам краєзнавчого руху, дослідникам історії та культури рідного краю.

У своїй доповіді і «Журнал «Краєзнавство»: історія та сучасні напрями діяльності» О.П. Реєнт наголосив, що «історія часопису бере витоки з 1925 р., що ознаменувався важливою подією для розвитку краєзнавчого руху в Україні – Всеукраїнською конференцією з краєзнавства». Він також окреслив основні етапи історії періодичного видання та аргументовано зазначив цінність кожного номеру журналу як важливого джерела інформації про форму і зміст краєзнавчої роботи.

За результатами заслуховування доповіді присутні прийняли рішення взяти її до відома; підготувати матеріали до чергового номеру журналу «Краєзнавство», присвяченого його 90-річному ювілею; видати бібліографічний покажчик журналу (спільно з Національною історичною бібліотекою України); провести в областях заплановані ювілейні заходи; висловити подяку заступнику голови Співки, ректору ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г. Сковороди», академіку НАПН України В.П. Коцуру за сприяння у виданні праці «Національна спілка краєзнавців України в інформаційному просторі. До 90-річчя журналу «Краєзнавство»».

Заслухавши доповідь заступника голови НСКУ, члена-кореспондента НАПН України О.А. Удада про співпрацю Національної спілки краєзнавців України та Української академії історичних наук, члени Правління Співки доручили йому координувати цей напрямок діяльності.

Про досвід Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна з викладання історичного краєзнавства розповів, із демонстрацією презентації, завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна А.Ю. Парфіненко. Він ознайомив присутніх із тенденціями розвитку історико-краєзнавчих досліджень в університеті, починаючи із XIX ст., вказав на започаткування наскрізного характеру викладання краєзнавства в 1920-ті – на початку 1930-х рр., констатував його предметну невизначеність у 1990-х рр. та утвердження в якості окремої навчальної дисципліни лише наприкінці 2000-х рр. На завершення обговорення цього питання порядку денного голова Донецької обласної організації НСКУ В.І. Романько запропонував ініціювати встановлення меморіальної дошки на будівлі університету на честь відомого поета Михайла Петренка. Як результат, було прийнято декілька рішень: про необхідність поширення регіональними організаціями Співки досвіду ХНУ ім. В.Н. Каразіна з викладання історичного краєзнавства; доручено заступникам голови НСКУВ. П. Коцуру та О.А. Удоду підготувати нараду представників університетів з питань викладання курсу «Основи краєзнавства» у вищих навчальних закладах України; запропоновано розмістити текст доповіді А.Ю. Парфіненка на сайті НСКУ (пропозиція голови Волинської обласної організації Г.В. Бондаренка).

Наступним етапом роботи засідання стало затвердження «Плану заходів НСКУ на 2018 рік» (після ознайомлення із доповіддю заступника голови НСКУ Р.В. Маньковської). До нього увійшли: нарада представників університетів з питань викладання курсу «Основи краєзнавства» у вищих навчальних закладах України; науковий семінар «Краєзнавчий сегмент у сучасній акаде-

мічній науці» (До 100-річчя НАН України); «Духовна спадщина Олесь Гончара» – презентація творчого доробку письменника (До 100-річчя від дня народження О. Гончара); наукова дискусія «Коліївщина: сучасні підходи» (До 250-річчя козацько-селянського повстання); науково-краєзнавча експедиція «Краєзнавчі маршрути України»; вручення премії імені П.Т. Тронька НСКУ 2018 р.; Третя Всеукраїнська науково-практична краєзнавча конференція «Минуле і сучасне: Херсонщина. Таврія. Каховка»; вручення премії імені Героя України Михайла Сікорського НСКУ 2018 р.; відзначення 10-річчя надання статусу національної Співки краєзнавців; Всеукраїнська науково-краєзнавча конференція «Західноукраїнська Народна Республіка: осмислення історичних уроків» (До 100-річчя ЗУНР); вручення премії імені Д.І. Яворницького НСКУ 2018 р.; круглий стіл «Етапи становлення та розвитку Центру краєзнавства імені академіка П.Т. Тронька Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (До 10-річчя Центру краєзнавства) та ін. У рамках обговорення «Плану» член правління Співки С.М. Аржевітін запропонував організувати у 2018 р. науково-краєзнавчу експедицію до Закарпаття, зокрема до села десяти музеїв Колочава.

Після завершення розгляду заявлених питань порядку денного член Президії НСКУ, заступник директора Українського державного центру туризму і краєзнавства учнівської молоді Міністерства освіти і науки України Д.Г. Омельченко підкреслив особливу важливість краєзнавчої роботи серед молоді та анонсував проведення XI Всеукраїнського зльоту юних туристів-краєзнавців (19–24 липня), а голова Київської обласної організації НСКУ Г.П. Савченко закликав присутніх долучитися до організації Всеукраїнської шкільної олімпіади, присвяченої 100-річчю Української революції.

На завершення роботи присутні мали можливість прослухати декілька українських пісень у виконанні творчого колективу артистів ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г. Сковороди». На заході були присутні представники ЗМІ, зокрема газети «Культура і життя», «Центрального каналу» та ін.

*Текст: Володимир Милько
Фото: Олексій Лупандін*